

Critical Control Point และ Biosecurity ภาคปฏิบัติ สำหรับฟาร์มเพื่อรับมือ ASF

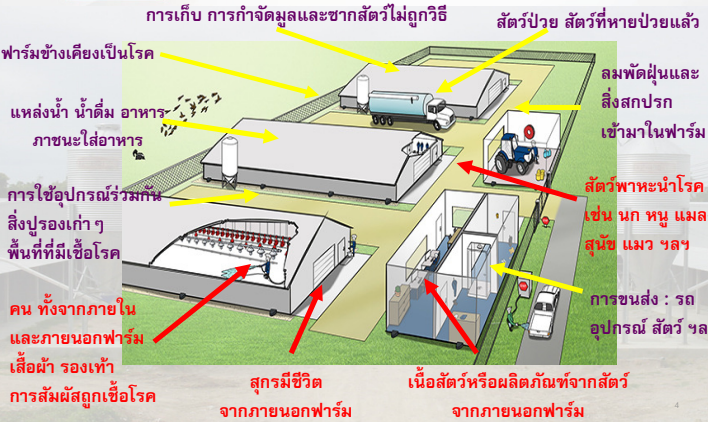

เนื้อหา

- การแพร่ระบาดของโรค
- ความหมาย และความสำคัญ
- แนวทางการปฏิบัติ
- การตรวจสอบและประเมินผล

การแพร่ระบาดของโรค

การเก็บ การกำจัดมูลและซากสัตว์ไม่ถูกวิธี

สัตว์ป่วย สัตว์ที่หายป่วยแล้ว

ฟาร์มข้างเคียงเป็นโรค

แหล่งน้ำ น้ำดื่ม อาหาร ภาชนะใส่อาหาร

การใช้อุปกรณ์ร่วมกัน

สิ่งปรองเก๋ๆ

พื้นที่ที่มีเชื้อโรค

คน ทั้งจากภายใน และภายนอกฟาร์ม

เสื้อผ้า รองเท้า

การสัมผัสผู้ติดเชื้อโรค

ลมพัดฝุ่นและสิ่งสกปรก

เข้ามาในฟาร์ม

สัตว์พาหะนำโรค

เช่น นก หนู แมลง

สุนัข แมว ฯลฯ

การขนส่ง : รถ

อุปกรณ์ สัตว์ ฯลฯ

สุกรมชีวิต

เนื้อสัตว์หรือผลิตภัณฑ์จากสัตว์

จากภายนอกฟาร์ม

จากภายนอกฟาร์ม

การควบคุมและป้องกันโรค

ภายนอก

- ป้องกันโรคจากภายนอก
- เข้าฟาร์ม

ภายใน

- ป้องกันการเกิดโรคและ
- การแพร่เชื้อโรคภายในฟาร์ม

ความสำคัญของการทำระบบ

ทำไมต้องมีระบบ Biosecurity??

1. ลดโอกาสที่จะนำโรคใหม่เข้ามาในฟาร์ม
2. ลดการเกิดโรคภายในฟาร์ม
3. ลดการแพร่กระจายของโรคภายในฟาร์ม
4. เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

The International Technical & Academic Center

ความหมายและความสำคัญ

ระบบการจัดการและมาตรการทางกายภาพที่ดำเนินการ เพื่อป้องกันควบคุมโรค โดยการลดความเสี่ยงของการนำเชื้อโรคมารวมถึงการแพร่กระจายของโรคในประชากรสัตว์

ที่มา: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, มกษ. 9044-2016

The International Technical & Academic Center

แนวทางการปฏิบัติ

ส่วนต่าง ๆ ที่จะต้องมี มาตรการป้องกันโรค

1. ภายนอกเขตเลี้ยงสัตว์
2. ภายในเขตเลี้ยงสัตว์
3. เล้าขायสุกร
4. การจัดการฟาร์ม
5. การจัดการบุคคลากร
6. การจัดการด้านอาหาร
7. การจัดการสิ่งแวดล้อม

The International Technical & Academic Center

แผนผังฟาร์มสุกร

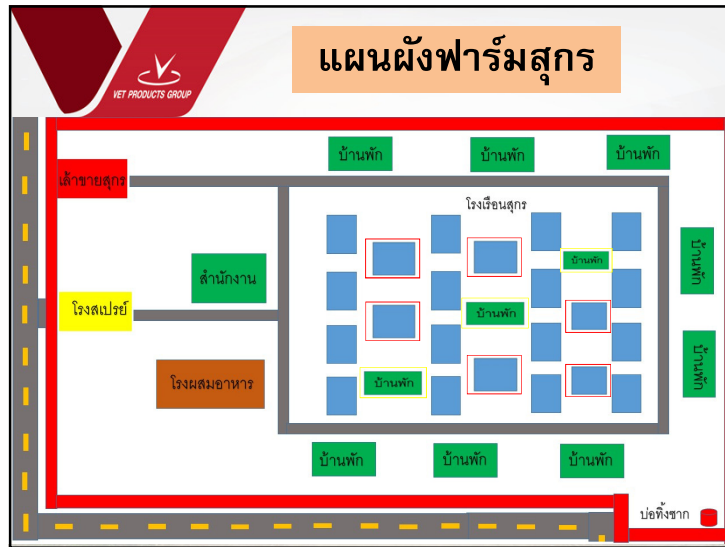

ภายในเขตเลี้ยงสัตว์

ภายนอกเขตเลี้ยงสัตว์

ฟาร์มโคกอุดม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2554
แม่พันธุ์ 4,800 แม่

Kokudom Farm

1. ภายนอกเขตเลี้ยงสัตว์

มีรั้วหรือแนวกันธรรมชาติที่สามารถควบคุมการเข้า-ออก ของคนและสัตว์จากภายนอกได้

The International Technical & Academic Center | iTAC

แนวรั้วรอบฟาร์ม

มีรั้วหรือแนวกันธรรมชาติที่สามารถควบคุมการเข้า-ออก ของคนและสัตว์จากภายนอกได้

ป้ายมาตรการความปลอดภัย

เขตควบคุม

ความปลอดภัยทางชีวภาพ

ห้ามเข้าก่อนได้รับอนุญาต

ป้ายประกาศมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ

The International Technical & Academic Center | iTAC

**จุดจอดรถหน้าฟาร์ม
อยู่นอกเขตเลี้ยงสัตว์**

มีการบันทึกการเข้า-ออกของยานพาหนะ และบุคคลภายนอก

The International Technical & Academic Center

ระบบพ่นยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าฟาร์ม

ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่สามารถฆ่าเชื้อ ASF ได้ พ่นให้ทั่วรถทั้งคัน
ทิ้งไว้อย่างน้อย 30 นาที

The International Technical & Academic Center

ระบบพ่นยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าฟาร์ม

โรงพ่นสเปรย์รถยนต์   ระบบพ่นฆ่าเชื้อบุคคล

The International Technical & Academic Center

**โรงสเปรย์ฆ่าเชื้อรถยนต์
ก่อนเข้าฟาร์ม**

รถใช้ภายในฟาร์มไม่ควรออกมาใช้ภายนอก

The International Technical & Academic Center

บ้านพักพนักงาน

บ้านพักพนักงาน
แยกจากส่วนเลี้ยงสัตว์
ชัดเจน

The International Technical & Academic Center

การสุขาภิบาลส่วนบุคคล

- ต้องผ่านห้องพ่นฆ่าเชื้อโดยใช้ ยาฆ่าเชื้อโรค พ่นฆ่าเชื้อบุคคล และจัดให้มีห้องอาบน้ำก่อน-หลังเข้าทำงาน
- จัดเตรียมเสื้อผ้าและรองเท้าบูท สำหรับใส่เข้าทำงาน และถอดทิ้งไว้เพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้า หลังจากออกงาน

The International Technical & Academic Center

การสุขาภิบาลส่วนบุคคล

The International Technical & Academic Center

การฆ่าเชื้ออุปกรณ์ก่อนเข้าฟาร์ม

- ❖ อุปกรณ์ส่วนตัวและอุปกรณ์จากภายนอกที่จะนำมาใช้ในฟาร์มต้องผ่านการฆ่าเชื้อ
- อุปกรณ์ที่โดนน้ำไม่ได้ให้ฆ่าเชื้อด้วย
- ตู้ UV หรือ เช็ดด้วยสาลีซุบแอลกอฮอล์

The International Technical & Academic Center

2.ภายในเขตเลี้ยงสัตว์

The International Technical & Academic Center

ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟาร์มก่อนได้รับอนุญาต
หากเข้าฟาร์มต้องมีการฆ่าเชื้อ
หรือมีมาตรการที่เหมาะสม

The International Technical & Academic Center

ห้ามมีสัตว์เลี้ยงชนิดอื่นอยู่ในเขตเลี้ยงสัตว์

The International Technical & Academic Center

ยานพาหนะในฟาร์ม

ควรมีจุดล้างและพ่นยาฆ่าเชื้อยานพาหนะในฟาร์ม
โดยใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ พ่นให้ทั่วคัน

The International Technical & Academic Center

โรงเรือนเลี้ยงสัตว์

มีบ่อจุ่มเท้าหน้าโรงเรือน   พ่นฆ่าเชื้อในโรงเรือน หรืออุปกรณ์

The International Technical & Academic Center

ระยะห่างโรงเรือนไม่น้อยกว่า 25 เมตร และระหว่างหน่วยผลิตไม่น้อยกว่า 50 เมตร

The International Technical & Academic Center

บริเวณรอบโรงเรือน

ในรัศมี 3 เมตรไม่ควรมีต้นไม้ใหญ่   ไม่มีหญ้าขึ้นรก

The International Technical & Academic Center

VET PRODUCTS GROUP

มีถังใส่ขี้หมูหรือซากหน้าเล้า

ควรมีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะ

The International Technical & Academic Center

TAC

VET PRODUCTS GROUP

ระบบน้ำในฟาร์ม

มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ

The International Technical & Academic Center

TAC

VET PRODUCTS GROUP

ระบบน้ำในฟาร์ม

ระบบควบคุมคุณภาพน้ำ: ระบบกรอง

ระบบบำบัดน้ำเสีย

The International Technical & Academic Center

TAC

VET PRODUCTS GROUP

3. เล้าขายสุกร

- จุดขายสุกรควรอยู่นอกเขตเลี้ยงสัตว์
- จัดหาพนักงานเฉพาะที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์ และไม่ควรร่วมสัมผัสรถรับซื้อ หรือรถของฟาร์มที่มาส่งสุกร

The International Technical & Academic Center

TAC

- เล้าขาสุกรควรอยู่นอกเขตเลี้ยงสัตว์
- มีประตูเพื่อควบคุมรถจากภายนอก
- พนักงานเล้าขายต้องไม่สัมผัสสัตว์ที่มาซื้อสุกร

The International Technical & Academic Center

4. การจัดการฟาร์ม

- เล้าที่เลี้ยงแบบ AI-AO ควรมีการล้างฟัก เล้า 3-5 วัน
- บันทึกการล้างฟักเล้า และใช้ยาฆ่าเชื้อ
- อุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกันต้องมีการฆ่าเชื้อและทำความสะอาดทุกครั้ง

The International Technical & Academic Center

สุขาภิบาลในโรงเรือน

The International Technical & Academic Center

สุขาภิบาลในโรงเรือน

โรงเรือนที่มีการเข้าหมตออกหมต ควรล้างฟักโรงเรือน 3-5 วัน

The International Technical & Academic Center

5. การจัดการด้านบุคคลากร

สวมเสื้อผ้า-รองเท้าน้ำสำหรับใช้ภายในฟาร์ม
และจุ่มยาฆ่าเชื้อก่อนเข้าโรงเรือน

The International Technical & Academic Center

การทำงานในฟาร์ม

อบรมเรื่องโรคและการป้องกัน ห้ามพนักงานไปส่วนการผลิตอื่น

The International Technical & Academic Center

ข้อห้ามของพนักงาน

ห้ามนำเนื้อสุกร/ผลิตภัณฑ์แปรรูปเข้ามาในฟาร์ม

The International Technical & Academic Center

ข้อห้ามของพนักงาน

สถานที่ที่ต้องห้ามของพนักงาน

- โรงฆ่าสัตว์
- โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สุกร
- ตลาดค้าสัตว์

The International Technical & Academic Center

6. การจัดการอาหาร

- มีการตรวจคุณภาพ และแหล่งที่มาของวัตถุดิบ
- มีโปรแกรมการกำจัดสัตว์พาหะ เช่น นก หนู แมลงรบกวน เป็นต้น

The International Technical & Academic Center

สุกรทดแทน

- มีโรงเรือนสุกรทดแทน
- พักโรคสุกรสาวเข้าใหม่อย่างน้อย 90 วัน

The International Technical & Academic Center

7. การจัดการสิ่งแวดล้อม

ควรมีเก็บซากสุกรออกนอกโรงเรือนทุกวัน เชื้อทุกครั้งโดยใช้น้ำยามาเชื้อ ฟันให้ทั่วรถทั้งคัน ทั้งไว้อย่างน้อย 30 นาที

ยานพาหนะขนซากสุกรต้องล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งโดยใช้น้ำยามาเชื้อ ฟันให้ทั่วรถทั้งคัน ทั้งไว้อย่างน้อย 30 นาที

The International Technical & Academic Center

การกำจัดซากสุกร

เตาเผาซากสุกร

บ่อกำจัดซากสุกร

The International Technical & Academic Center

การกำจัดซากสุกร

บ่อกำจัดซากสุกร

The International Technical & Academic Center

การกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล

จุดทิ้งซีเมนต์ลงบ่อแก๊ส   เต้าเผาขยะ

The International Technical & Academic Center

โปรแกรมกำจัดสัตว์พาหะ

ควรมีโปรแกรมการตรวจสอบสัตว์พาหะอย่างสม่ำเสมอและหามาตรการกำจัดในกรณีที่ตรวจพบ

The International Technical & Academic Center

กระบวนการขายสุกร

กระบวนการขายสุกร

- ประเภทของสุกร : สุกรขุน , สุกรคั้ตทิ้ง , แม่สุกรคั้ตทิ้ง , ลูกสุกรหย่านม , สุกรอนุบาล
- กระบวนการทำงานทั้งหมดของการขายสุกรแต่ละประเภท
- ผู้รับผิดชอบและผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการขาย

กระบวนการจัดการด้านบุคลากร

- พนักงานที่ปฏิบัติงานภายในฟาร์ม
- บุคคลภายนอกที่เข้ามาติดต่องานกับฟาร์ม
- ที่พักอาศัย , การจัดแบ่งพื้นที่การทำงานฯ

การจัดการยานพาหนะ

- รถขนส่ง หรือ ยานพาหนะของฟาร์ม (ใช้ภายในฟาร์ม , ใช้ภายนอกฟาร์ม)
- ยานพาหนะส่วนบุคคลของบุคลากรฟาร์ม รถยนต์ , จักรยาน , รถจักรยานยนต์ ฯ
- ยานพาหนะของบุคคลภายนอก รถส่งของ , รถส่งอาหาร ,

การใช้น้ำยาฆ่าเชื้อโรค

ความถูกต้องในการใช้น้ำยาฆ่าเชื้อ

- อ่างจุ่มรองเท้าบูท
- บ่อจุ่มล้อรถ
- โรงสเปรย์รถยนต์
- ห้องสเปรย์บุคคล
- ประตูหน้าฟาร์ม
- โรงเรือนชายสุกร
- ที่ล้างรถ
- การฆ่าเชื้ออุปกรณ์ ฯ

- สิ่งที่ต้องตรวจสอบเพิ่มเติม
- ชนิดของน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้
  - อัตราส่วนการใช้
  - Contact Time
  - ผู้รับผิดชอบ/ผู้ตรวจสอบ
  - แบบฟอร์มบันทึก
  - ความถี่ในการเติมน้ำยา
  - สถานที่ติดตั้งระบบ
  - การจัดเก็บยาฆ่าเชื้อ
  - การตรวจสอบอุปกรณ์ ฯ

การตรวจสอบและประเมินผล

TAC
The International Technical & Academic Center

การตรวจสอบระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์มสุกร (Farm Biosecurity checklist) หน้า 12

ชื่อฟาร์ม _____

ส่วนต่างๆ ที่จะต้องมีมาตรการป้องกันโรค	ผลการตรวจประเมิน		หมายเหตุ
	มี / ใช่	ไม่มี / ไม่ใช่	
1. มีประตูและรั้วรอบฟาร์ม และประตูและรั้วมีลักษณะปิดตาย			
2. มีชุดคลุมรองเท้าและถุงมือที่สะอาดและใช้เฉพาะฟาร์ม			
3. มีการพบ / พบสัตว์พาหะนำโรคในฟาร์มหรือบริเวณใกล้เคียง			
4. มีการใช้ยานพาหนะที่สะอาดและมีการล้างรถก่อนเข้าฟาร์ม			
5. รางน้ำฝนจากฟาร์มต้องแยกออกจากรางน้ำฝนของบ้าน			
6. มีถังล้างล้อรถและถุงมือที่สะอาดและใช้เฉพาะฟาร์ม			
7. มีสิ่งกีดขวางสัตว์ป่าที่เข้าฟาร์มได้			
8. รางน้ำฝนจากฟาร์มต้องแยกออกจากรางน้ำฝนของบ้าน			
9. มีคูน้ำหรือคันดินที่สะอาดและใช้เฉพาะฟาร์ม			
10. มีป้ายเตือนห้ามคนนอกฟาร์มเข้าฟาร์ม (ห้ามคนนอก)			
11. มีการทำความสะอาดรถบรรทุกและรถแทรกเตอร์ก่อนเข้าฟาร์ม			
12. มีการทำความสะอาดรถบรรทุกและรถแทรกเตอร์ก่อนเข้าฟาร์ม			
13. มีการทำความสะอาดรถบรรทุกและรถแทรกเตอร์ก่อนเข้าฟาร์ม			
14. มีการทำความสะอาดรถบรรทุกและรถแทรกเตอร์ก่อนเข้าฟาร์ม			

ใช้แบบสำรวจระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์ม เข้าไปสำรวจ ในแต่ละจุดเสี่ยงต่าง ๆ ของฟาร์ม

The International Technical & Academic Center **TAC**

การตรวจสอบและประเมินผล

TAC
The International Technical & Academic Center

การตรวจสอบระบบความปลอดภัยทางชีวภาพของฟาร์มสุกร (Farm Biosecurity Checklist)

ชื่อฟาร์ม _____

เกณฑ์การประเมินทั้งหมด 63 ข้อ

นับคะแนนจากแต่ละหัวข้อ ในช่องผลการตรวจประเมินที่ฟาร์ม "มี / ใช่"

1. คะแนนรวมน้อยกว่า 40 คะแนน ฟาร์มมีความเสี่ยงสูง
2. คะแนนรวม 40-50 คะแนน ฟาร์มมีความเสี่ยงปานกลาง
3. คะแนนรวมมากกว่า 50 คะแนน ฟาร์มมีความเสี่ยงต่ำ

ผู้ตรวจประเมิน _____ วันที่ _____

The International Technical & Academic Center **TAC**

 การตรวจสอบและประเมินผล

การนำระบบความปลอดภัยทางชีวภาพมาใช้ให้สัมฤทธิ์ผลนั้น
ไม่ใช่แค่การทำคะแนนให้ผ่านเกณฑ์ แต่หมายถึง การมุ่งเน้นให้พนักงาน
ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการทำระบบ และมีการตรวจสอบ
เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

The International Technical & Academic Center

 DO OR DIE!!!

The International Technical & Academic Center